

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **364** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 8 februari 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heer Felix Strackx, de dames Marijke Dillen
en Gerda Van Steenberge en de heer Erik Tack

betreffende de preventieve inname van
foliumzuursupplementen voor de aanvang
van de zwangerschap ter voorkoming van
neuraalbuisdefecten

TOELICHTING

Een neuraalbuisdefect ontstaat door een fout in één of meer van de opeenvolgende stadia in de embryonale ontwikkeling van het centrale zenuwstelsel. Het treedt meestal op tussen de derde en de zesde zwangerschapsweek. Het gevolg ervan is een open (90%) of gesloten (10%) neuraalbuisdefect. Het meest bekende neuraalbuisdefect is de spina bifida of open rug.

De incidentie van neuraalbuisdefecten bedraagt in Europa ongeveer één op duizend geboorten. Vlaanderen heeft een jaarlijks geboortecijfer van ongeveer 65.000. Dat betekent dat elk jaar ongeveer 65 kinderen met een neuraalbuisdefect geboren worden.

Het risico is tienmaal hoger:

- als er al een kind met een neuraalbuisdefect in het gezin is;
- als een neuraalbuisdefect voorkomt bij familieleden in de eerste of tweede graad;
- als de zwangere valproïnezuur of carbamazepine gebruikt in het eerste deel van de zwangerschap;
- als de zwangere diabetes type 1 heeft.

Uit de groepen met deze risicofactoren komt 5% van de neuraalbuisdefecten; 95% komt dus voor bij kinderen van moeders die niet tot de risicogroepen behoren.

Het is wetenschappelijk bewezen dat de inname van voldoende foliumzuur voor de aanvang van de zwangerschap het voorkomen van neuraalbuisdefecten vermindert. Als dit systematisch zou worden toegepast, is een risicoreductie van 45% mogelijk. Dat betekent 35 in plaats van 65 gevallen per jaar in Vlaanderen.

Momenteel blijft de dosis van 0,4 mg voor vrouwen zonder verhoogd risico de aanbeveling. Voor een hogere dosis is momenteel nog onvoldoende duidelijke onderbouwing.

Gezonde voeding (granen, linzen, sinaasappels en groene groenten zoals spinazie, boontjes, spruiten enzovoort) kan een bijdrage leveren tot de dagelijkse foliumzuurinname, maar leidt nooit tot het aanbevolen minimum van 0,4 mg per dag. Onderzoek in Nederland heeft uitgewezen dat jonge vrouwen gemiddeld slechts 0,25 mg foliumzuur binnenkrijgen via hun voeding. Een kwart van de vrouwen neemt minder dan 0,1 mg op.

Voor vrouwen met een verhoogd risico is met foliumzuurinname een risicoreductie van 70% haalbaar. Dat betekent één in plaats van vier gevallen per jaar in Vlaanderen. Voor vrouwen met een verhoogd risico is een dosis van 4 mg per dag aanbevolen.

Het is dus van groot belang dat alle vrouwen in de vruchtbare leeftijd met een kinderwens een supplement foliumzuur innemen vanaf het ogenblik dat ze stoppen met anticonceptie. Minimaal vier weken voor de zwangerschap tot minimaal acht weken na het begin van de zwangerschap is het aanbevolen dagelijks een extra supplement van 0,4 mg foliumzuur in te nemen. Behalve de daling van het risico op een neuraalbuisdefect bij de baby kan een dagelijkse inname van extra foliumzuur ook andere mogelijke voordelen hebben zoals een vermindering van de ochtendmisselijkheid tijdens de eerste zwangerschapsweken en zelfs mogelijk een lager risico op vroeggeboorte. Ook zou de inname van extra foliumzuur in zekere mate een preventie kunnen bieden voor andere aangeboren afwijkingen, vooral dan ter hoogte van de urinewegen en het hart. Daarom wordt meer en meer aangeraden om bij een zwangerschap de foliumzuursupplementen in te nemen tot de vierde zwangerschapsmaand.

In de praktijk zien we dat een foliumzuursupplement door slechts vier op tien vrouwen effectief op tijd wordt ingenomen. Om dat probleem op te lossen worden in sommige landen de meelproducten verrijkt. In landen waar dit gebeurt, lijkt de incidentie van neuraalbuisdefecten te dalen. In andere landen, waaronder het onze, is dat nog niet het geval. In de Senaat werd een wetsvoorstel in die zin ingediend.

Het systematisch toevoegen van foliumzuur aan bijvoorbeeld brood of pasta is echter omstreden. In Nederland is momenteel de discussie hierover aan de gang. Voorstanders, waaronder de Nederlandse Gezondheidsraad, pleiten heel sterk voor het toevoegen van foliumzuur aan brood. Tegenstanders, zoals het Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam, wijzen op gevaren voor overdosering bij kleine kinderen.

In een recent advies noemt de American Dietetic Association foliumzuursupplementen niet alleen nodig voor zwangere vrouwen, maar ook voor ouderen, strikte veganisten en iedereen die onvoldoende groenten en fruit eet. Foliumzuur zou namelijk ook een belangrijke rol spelen in de preventie van hart- en vaatziekten.

Informatie over het preventieve effect van de inname van foliumzuursupplementen op het voorkomen van spina bifida is voldoende beschikbaar, onder meer op het internet. Ook Kind en Gezin heeft een folder hierover. De reden dat toch minder dan de helft van de vrouwen voor de aanvang van de zwangerschap extra foliumzuur inneemt, moet onder meer gezocht worden in het feit dat slechts een deel van de zwangerschappen van tevoren is gepland. Een campagne voeren die uitsluitend gericht is op vrouwen met een kindwens, heeft dan ook slechts een beperkt resultaat. Willen we de incidentie van neuraalbuisdefecten effectief terugdringen, dan moet de volledige doelgroep worden gesensibiliseerd, zijnde alle vrouwen op vruchtbare leeftijd. Wij wensen ook dat de Vlaamse Regering de kosten voor het aanbieden van de foliumzuursupplementen op zich zou nemen.

Felix STRACKX

Marijke DILLEN

Gerda VAN STEENBERGE

Erik TACK

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het wetenschappelijk bewezen preventieve effect van de tijdige inname van foliumzuursupplementen op het voorkomen van neuraalbuisdefecten;
- overwegende dat met de inname van de foliumzuursupplementen moet worden begonnen minimaal vier weken voor het begin van de zwangerschap;
- overwegende dat niet alle zwangerschappen gepland zijn;
- overwegende dat de informatiecampagnes die momenteel gevoerd worden slechts een deel van de vrouwen in de vruchtbare leeftijd bereiken;
- overwegende dat een foliumzuursupplement door slechts vier op de tien vrouwen effectief op tijd wordt ingenomen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat alle meisjes en vrouwen vanaf het begin van de vruchtbare leeftijd aangeraden wordt foliumzuursupplementen in te nemen;
 - 2° daarbij zeker het onderwijs en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) in te schakelen;
 - 3° een systeem uit te werken waarbij de foliumzuursupplementen gratis worden aangeboden aan de doelgroep.

Felix STRACKX

Marijke DILLEN

Gerda VAN STEENBERGE

Erik TACK